

DE ONTSLUITING EN VALORISATIE VAN PROCESDOSSIERS: KWANTITEIT VERSUS KWALITEIT

prof. dr. E. Put 

Rechtbanken uit de vroegmoderne en de moderne tijd hebben grote hoeveelheden procesdossiers nagelaten. Niet alleen gebruikers, maar ook archivariissen worden vaak afgeschrikt door de omvang en de techniciteit van deze dossiers. Anderzijds vormen gerechtelijke archieven een echte goudmijn voor diverse vormen van historisch onderzoek. Procesdossiers liggen aan de basis van bestsellers als Montaigne van Leroy-Ladurie en De kaas en de wormen van Carlo Ginzburg.

Over de archiefstatus van procesdossiers zijn de meningen verdeeld . Gaat het om bescheiden die bestemd zijn om te berusten in de rechtbank in kwestie? Of is het een toevallig tot stand gekomen verzameling van – door partijen ingeleverde maar nooit gelichte – bescheiden, die geen deel uitmaken van het archief van het rechtcollege stricto sensu.

De beschrijving van deze bestanddelen is bovendien een moeilijke evenwichtsoefening, waarbij het nastreven van een stabiele beschrijvingsdiepte botst op allerlei technische en inhoudelijke bezwaren. Partijen en datering kunnen doorgaans behoorlijk consistent worden weergegeven, maar de aard van het geschil valt vaak moeilijk in enkele woorden te vatten. Dit heeft vaak te maken met de juridische techniciteit, die voor niet-rechtshistorici wel eens problemen oplevert. Ook de grote omvang van de collecties dossiers vormde in het verleden vaak een hinderpaal voor een grondige ontsluiting.

Binnen deze onderzoekslijn is er ruimte voor klassieke inventarisatieopdrachten. Steeds wordt hier wel een theoretisch luik aan verbonden, waarin de student een bepaald aspect van de archiefvorming of de ontsluitingstechniek verder uitdiept.